

Beginweg Lelystad

Waardestelling
Zwolle, december 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Algemene gegevens	5
1. Stedenbouwkundige en cultuurhistorische context	6
2. Waardering	13
3. Bronnen	14
Colofon	15

Inleiding

Vanuit de samenleving is de vraag gekomen wat de waarde van de Beginweg is vanuit (cultuur)historische context. Het Oversticht heeft de opdracht van gemeente Lelystad gekregen om dit uit te zoeken. De voorliggende rapportage is een weerslag van dit waardestellende onderzoek.

In dit rapport wordt voorafgaand aan de waardering de context omschreven. Deze is toegespitst op de stedenbouwkundige en cultuurhistorische ontwikkelingsgeschiedenis van Lelystad. Ook is de omgeving van De Beginweg geschetst.

Zwolle, december 2025

Afb. 1 Bron onbekend.

Algemene gegevens

Adres

Beginweg Lelystad

Gemeente

Lelystad

Opdrachtgever

Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders

Aanlegjaar

Eind jaren 60- begin jaren 70 van de 20ste eeuw.

Hoogte

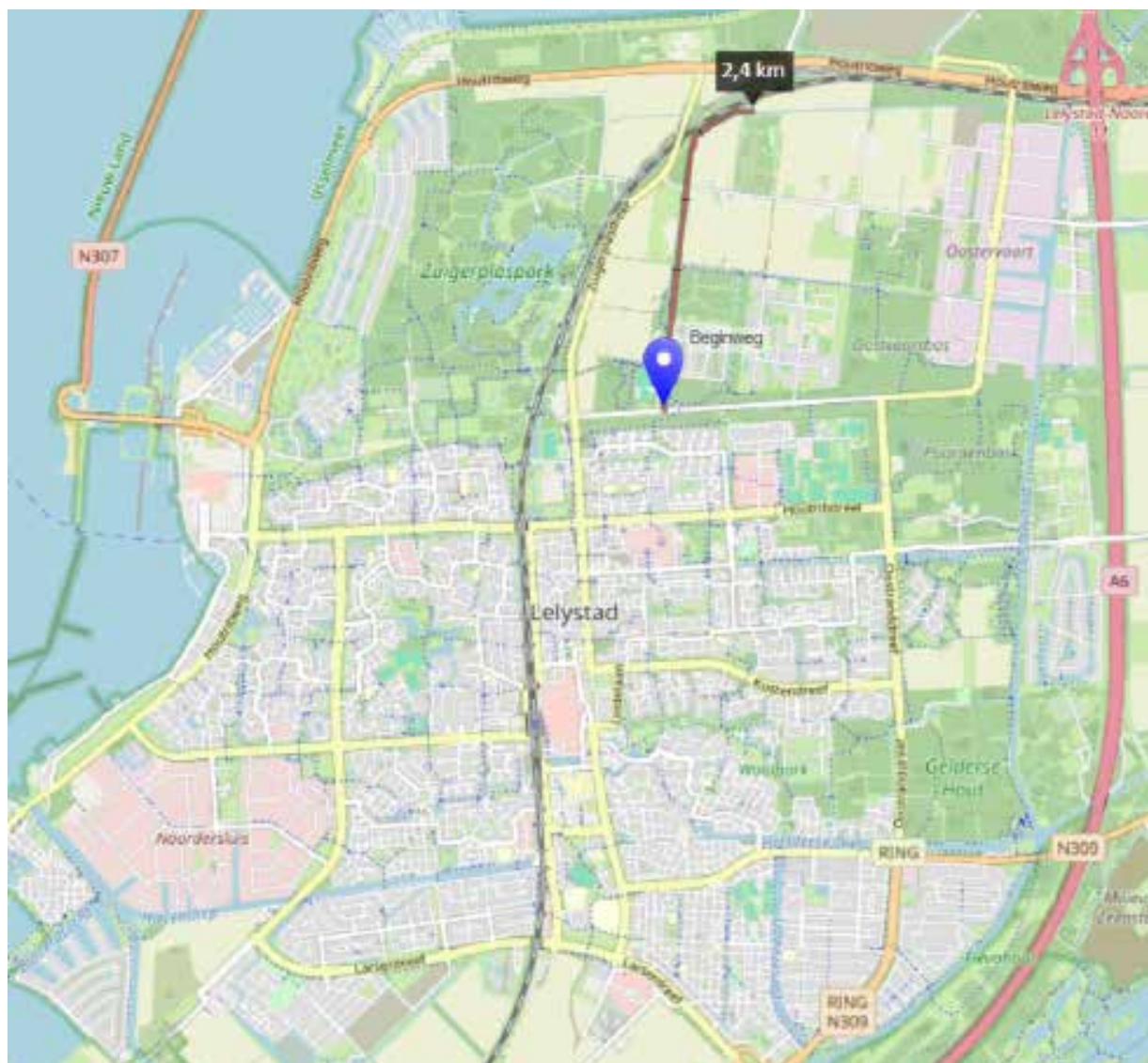
De weg ligt op -4.20 NAP, ca. 20-30 cm boven de omliggende percelen.

Oorspronkelijke functie

Verkavelingsweg weg voor de ontsluiting van de kavels en de verbinding tussen de fabrieken met bouwmaterialen en de nieuw te bouwen stadsdelen.

Huidige functie

Lokale weg vooral voor fietsers en wandelaars.

Afb. 2 Detail van topografische kaart, met in rood aangegeven De Beginweg. (percelloep.nl)

I. Stedenbouwkundige en cultuurhistorische context

Situering

De Binnenweg ligt ten noorden van Lelystad tussen de ringdijk en de Binnenhavenweg. De later aangelegde Hanzelijn doorkruist de weg in het noorden. De polder werd bij de ontginning verkaveld in rechthoekige percelen. Karakteristiek zijn de wegen die onder een rechte hoek op elkaar aansluiten, zoals de Bronsweg en de Beginweg op elkaar aansluiten.

De weg ligt in een groene omgeving waar rechte wegen en weteringen het landschap het landschap doorsnijden. Bossen en grasvelden bepalen het beeld. Aan de westkant liggen enkele (agrarische) erven en aan de oostzijde is de enige bebouwing de kleine woonwijk Het Jagersveld met rondom het natuurgebied Het Jagersveldbos.

Oostelijk Flevoland

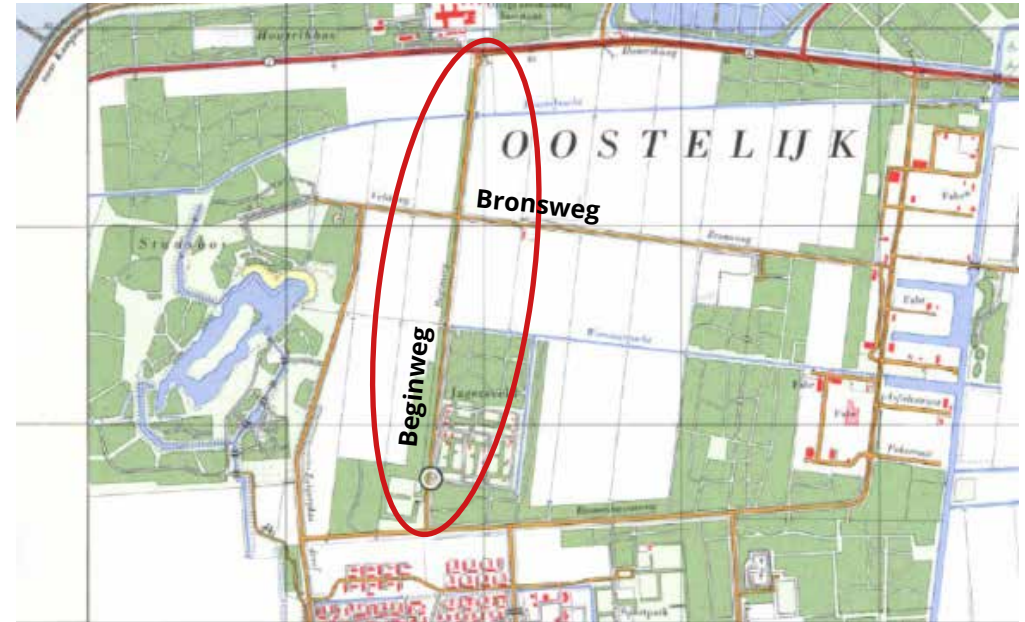
In de twintigste eeuw maakte Nederland op de voormalige bodem van de Zuiderzee nieuw land. De drooggelegde polders staan bekend als de IJsselmeerpolders. Na de Wieringermeerpolder en de Noordoostpolder werd Oostelijk Flevoland in de jaren vijftig aangelegd, gevolgd door Zuidelijk Flevoland. Het gebied kreeg een 90 kilometer lange ringdijk en werd met drie gemalen drooggemalen. De Dienst der Zuiderzeewerken voerde deze enorme klus uit en maakte het land toegankelijk met wegen en kanalen. Een strak verkavelingsplan verdeelde de polder in grote rechthoekige kavels. Voor de agrarische, stedelijke en recreatieve inrichting werd in 1930 de Directie van de Wieringermeer opgericht. Deze organisatie ging in 1962 verder als de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders (RIJP). Tussen 1958 en 1978 kregen kavels een bestemming als landbouwgrond, bos voor recreatie of natuurgebied. Een landschapsplan van de Dienst der Zuiderzeewerken lag aan deze inrichting ten grondslag. Het landschap wordt gekenmerkt door uitgestrekte vlaktes met dijken, gebouwen en beplanting als verticale accenten. Lelystad en Biddinghuizen, Dronten en Swifterbant vormen de stedelijke kernen.

Afb. 3 Huidige situatie met de Beginweg in het midden en aan de rechterzijde de wijk het Jagersveld en het Jagersveldbos en daarboven rechts de Bronsweg (percelloep.nl)

Afb. 4 Detail van topografische kaart van het gebied in 1963, met in de rode cirkel de locatie van de Beginweg. Met de parcellering is al begonnen, de Beginweg is nog niet aangelegd (topotijdreis.nl).

Afb. 5 Detail van topografische kaart van het gebied in 1973, met de Beginweg in het midden. Met de Bronsweg samen met de Binnenhavenweg de verbinding tussen de fabrieken van de bouwmaterialen (industrieterrein Oostervaart) en de eerste bouwlocaties van het nieuw te bouwen Lelystad van het Jagerveld en de eerste wijken (topotijdreis.nl).

Afb. 6 Detail van topografische kaart van het gebied in 1988. (topotijdreis.nl).

Cornelis van Eesteren

Cornelis van Eesteren (1897-1988) was een invloedrijke Nederlandse architect en stedenbouwkundige. Hij groeide op als zoon van een aannemer en begon zijn loopbaan als timmerman en bouwopzichter. In 1914 startte hij een opleiding aan de Academie voor Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen in Rotterdam, waar hij zich ontwikkelde tot ontwerper. Hij was betrokken bij De Stijl en werd internationaal bekend als voorzitter van CIAM. Als hoofdarchitect van de afdeling Stadsontwikkeling van Amsterdam was hij de drijvende kracht achter het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP). Na de Tweede Wereldoorlog richtte hij zich vooral op de ruimtelijke ordening van de nieuwe IJsselmeerpolders. Een belangrijk onderdeel hiervan was zijn structuurplan voor Lelystad, het toekomstige centrum van de polders (1959-1964).

Afb. 7 Cornelis van Eesteren 1975 (efl-stichting.nl)

Ontwikkeling Beginweg en omgeving

Van Eesteren kreeg de opdracht om een structuurplan te maken. Hij was voorstander van een functionele en geplande stad, waarin wonen, werken, recreatie, verkeer en natuur duidelijke plekken kregen. In zijn ontwerp waren deze functies streng gescheiden, met in het verhoogde centrum een mix van stedelijke voorzieningen. Deze elementen zijn karakteristiek voor de periode 1940-1965, die we later de Wederopbouwperiode zijn gaan noemen.

In Lelystad is dit herkenbaar in de groenstroken rond wijken en hoofdwegen, de recreatieve zones bij elke dorp en stad en de duidelijke verkeersstructuur. De hoofdwegen werden verhoogd aangelegd en gescheiden van langzaam verkeer. Het plan van Van Eesteren bleek te kostbaar en niet gefaseerd uitvoerbaar. Een versoberde versie werd uiteindelijk gerealiseerd. Omdat ontwerp en uitvoering dicht op elkaar lagen, waren op het moment van de beslissing om het plan van Van Eesteren niet te gebruiken al wel enkele onderdelen van dit plan in aanbouw. De Beginweg (en vermoedelijk de Bronsweg) waren al aangelegd. Ook waren de voorbereidingen voor de bouw van Het Jagersveld gestart. Het Jagersveld is een van de eerste wijken van Lelystad. Nader onderzoek kan uitwijzen welke wijk daadwerkelijk de eerste was.

Op de plannen van Van Eesteren is de Beginweg zichtbaar als een belangrijke hoofdweg tussen bouwblokken. Rechts van de weg lag het instrustrieterrein met haven waar de productie van bouwmaterialen gevestigd was. Aan de Bronsweg lag ook een puinstortplaats. Later werd de route via de Bronsweg en Beginweg en de Binnenhavenweg de twee essentiële routes voor de aan-, en afvoer van materialen naar de bouwplaatsen.

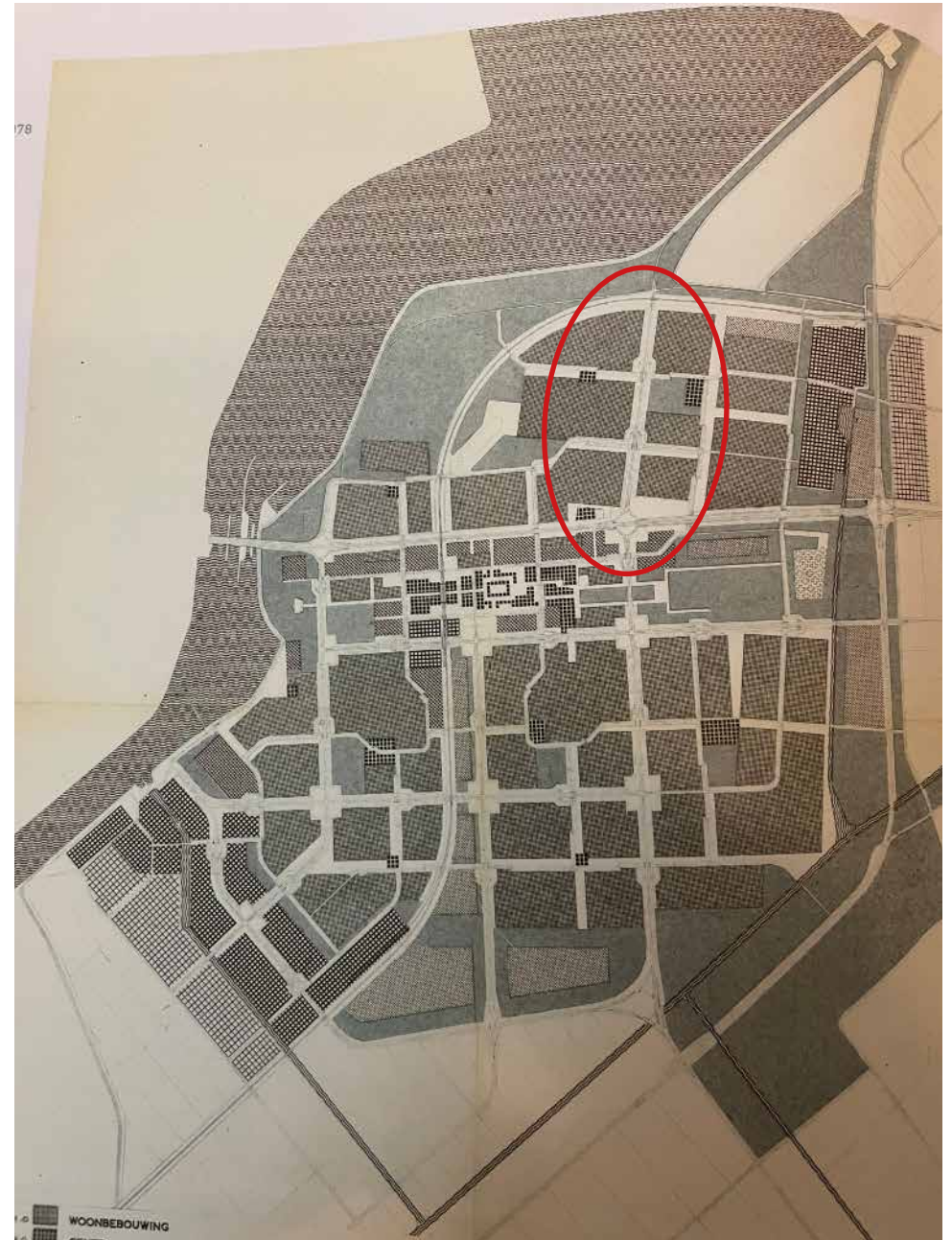
Landschap, beleving en profiel

In het uiteindelijke plan voor Oostelijk Flevoland kregen niet alleen wonen en landbouw een plek. Bosbouw, natuur en recreatie werden net zo belangrijk. Langs wegen en rond bebouwing kwamen bomen, hagen en bosstroken. Het profiel van de Beginweg past in dit patroon, met grasstroken en daarin bomenrijen (singels) aan beide zijden. De bebouwing langs de weg, zoals Het Jagersveld en de erven aan de westzijde, ligt grotendeels uit het zicht door de beplanting rondom. Dit draagt bij aan de landschappelijke en recreatieve beleving van het gebied.

De weg werd aangelegd als verkavelingsweg, het ontsloot de wijk Het Jagersveld en het was een van de twee hoofd routes voor de aanvoer van bouw materiaal en de afvoer van puin. Het was later een secundaire route richting de fabriek, Het Jagersveld, een natuurterrein en de doorgaande weg naar de Noordoostpolder. Nu wordt de route vooral gebruikt door fietsers en voetgangers. Het profiel bestaat uit een wegdek met karakteristieke betonstraatstenen die in de wederopbouwperiode veel zijn toegepast. Aan beide kanten ligt een brede grasstrook met sloten en en singels. De westzijde is de windzijde, hier is de hele weg voorzien van een singel. de oostzijde bevindt zich het bos rond om het Jagersveld en de smallere singel. Aan de noordoostzijde mist de singel hier is uitzicht over de akkers, waardoor het weidse landschap goed zichtbaar blijft. Het profiel lijkt sinds de aanleg nauwelijks te zijn veranderd.

Afb. 8 1979 Het Jagersveld met de Beginweg aan de linkerkant.

Afb. 9 Het structuurplan van Van Eesteren met de Beginweg in de cirkel, 1964.

Afb. 10 Plan voor het aanleggen van wegen uit een plan dat stamt uit de periode 1955-1972.

Afb. 11 Plan uit 1971-73 voor het aanleggen van havens waarop de Beginweg als een bestaande weg wordt aangeduid. Ook de Bronsweg is ingetekend als route naar het industrieterrein.

Afb. 12 1973, de Beginweg gezien vanaf het noorden.

2. Waardering

Cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde van de weg is **hoog**. De weg markeert de beginfase van de ontginning en ingebruikname van dit deel van de oostelijke Flevopolder.

De eerste wijken werden vanaf 1966 gebouwd en de weg dateert hoogstwaarschijnlijk van kort daarvoor. De Beginweg is mogelijk de eerst aangelegde weg van Lelystad.

De weg stond al in het structuurplan van Van Eesteren. Uit zijn structuurplan is de basis overgenomen maar de invulling van de structuur is gewijzigd.

De Beginweg is een van de onderdelen uit zijn ontwerp die daadwerkelijk zijn uitgevoerd. De Beginweg diende om de eerste bouwlocaties te ontsluiten, waaronder het huidige Jagersveld. In dezelfde periode is de Bronsweg aangelegd als route tussen de puinstortplaats, het industrieterrein, de bouwplaatsen waar de materialen uit de fabriek naartoe werden vervoerd.

Vanuit de archeologie zijn hier geen hoge verwachtingen of vindplaatsen geduid.

Stedenbouwkundige waarde

De stedenbouwkundige waarde van de weg is **hoog**. In de plannen voor de nieuwe polder was niet alleen ruimte voor woningbouw en landbouw, maar ook voor natuur en recreatie. Dat is zichtbaar in de groenstructuren langs de wegen, zoals singels met onderbegroeiing, brede grasstroken en bosaanplant.

In het uiteindelijke structuurplan werd de zone rond de Beginweg een groene zone, met uitzondering van Het Jagersveld. Deze opzet is intact gebleven en heeft hierdoor een duidelijke waarde.

De profielwaarde

De profielwaarde van de weg is eveneens **hoog**. Het wegprofiel bestaat uit een iets verhoogde straat met betonstraatstenen die typerend zijn voor de wederopbouwperiode. Groene zones naast de weg bestaan uit brede grasstroken en sloten aan beide zijden. Voor een groot deel is de weg geflankeerd door singels met onderbegroeiing in de grasstroken, en het noordoostelijke deel geeft zicht op de naastgelegen akkers. Het profiel lijkt gaaf bewaard.

Belevingswaarde

De belevingswaarde is **hoog**. De verharding met de kenmerkende betonstraatstenen verwijst naar de bouwtijd. De brede grasstroken en de groene zones met singels van bomen en onderbegroeiing waardoor de zichtlijn over de weg bepalend is in tegenstelling tot het open zicht op de akkers aan de noordoost zijde zorgt voor een afwisseling tussen beslotenheid en weidsheid. Doordat de bebouwing van het Jagersveld wat verscholen achter bomenrijen ligt en omringd is met bos is de wijk nauwelijks zichtbaar is vanaf de weg.

Hierdoor kan het oorspronkelijke ontwerp en opzet van de begintijd van de aanleg van Lelystad in een leeg landschap herkend en beleefd worden: een groene structuur in een open, nieuw aangelegd landschap.

Uitleg criteria

Cultuurhistorische waarde (hoog – midden – laag): sluit de weg bijvoorbeeld aan bij cultuurhistorische ontwikkeling of gebruik?

Stedenbouwkundige waarde (hoog - midden - laag): plaats van de weg in het ontwerp en de ontwikkeling van Lelystad.

Profiel waarde: (hoog/ongewijzigd, midden- herkenbaar, laag - slecht of niet herkenbaar: wat is de mate van gaafheid van het profiel.

Beleving: het beeld van de weg in de omgeving.

Volgens de landelijk gehanteerde criteria zijn de cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden, de profielwaarde en de belevingswaarde van de weg gewaardeerd. Per criterium wordt een score toegekend van hoog-midden-laag.

De Beginweg wordt op alle criteria **hoog** gewaardeerd.

3. Bronnen

Archieven

- Het Flevolands Archief (HFA)
- Beeldbank
- Archief 0079, uitgifte kavels

Literatuur

- *Cultuurhistorie in Lelystad*, Leon van Meijel, Pauline Opmeer, 2007
- R. Stenvert e.a., *Monumenten in Nederland. Flevoland*, Zwolle 1998
- *Veranderende ruimte, kaarten van het Zuiderzeeproject en flevoland*, Andre Geurts, Jan Schilder

Websites

- flevolandsarchief.nl
- eflstichting.nl
- googlemaps.com
- omroepflevoland.nl
- perceelloep.nl
- topotijdreis.nl
- ahn.nl

Colofon

Titel

Waardestelling Beginweg Lelystad

Opdrachtgever

Gemeente Lelystad

Samenstelling en redactie

Marieke van Zanten, Marjanne Statema

Vormgeving

Miriam van Eunen

Contactgegevens

Het Oversticht

Aan de Stadsmuur 79 8011 VD Zwolle

Datum

December 2025

Contact

038 - 421 32 57

info@hetoversticht.nl

Bezoekadres

Aan de Stadsmuur 79
8011 VD Zwolle

Postadres

Postbus 531
8000 AM Zwolle

[hetoversticht.nl](https://www.hetoversticht.nl)

